

Bevisoptagelse - Letland

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 1 Bevisbyrde
 - 1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?
 - 1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?
 - 1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?
- 2 Bevisoptagelse
 - 2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?
 - 2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?
 - 2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?
 - 2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?
 - 2.5 Hvad er procedurerne for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedurerne for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?
 - 2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?
 - 2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?
 - 2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?
 - 2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?
 - 2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?
 - 2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?
 - 2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?
- 3 Vurdering af beviset
 - 3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?
 - 3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

1 Bevisbyrde

Det påhviler hver af parterne at dokumentere de forhold, som den pågældendes påstand eller indsigelse er baseret på. Sagsøgeren skal underbygge sine påstande, og den sagsøgte skal underbygge sine indsigelser.

1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?

Sagens parter og øvrige berørte parter tilvejebringer beviser i sagen. Hvis det ikke er muligt for sagens parter eller øvrige berørte parter at tilvejebringe visse beviser, kan retten på parternes begrundede anmodning selv iværksætte foranstaltninger med henblik på bevisoptagelse.

1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?

Hvis retten anerkender, at der er tale om omstændigheder, der er almen viden, kræves der ikke bevis.

Faktiske omstændigheder, der allerede er fastslået ved en retskraftig dom i en civil sag, skal ikke bevises igen ved behandlingen af andre civilsager, der involverer de samme parter.

En retskraftig dom i en straffesag er bindende for den domstol, der behandler en sag om det civile ansvar, som påhviler den dømte i straffesagen, men kun for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt den strafbare handling eller undladelse har fundet sted, og om den blev begået eller muliggjort af den pågældende person.

Forhold, der anses for at være hjemlede i loven, skal ikke bevises. Sådanne retsformodninger kan anfægtes i overensstemmelse med de almindelige procedureregler.

En part skal i henhold til civilretsplejeloven ikke bevise forhold, der ikke er blevet anfægtet af modparten.

1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?

Retten bedømmer beviserne i et omfang, som den finder tilfredsstillende, og baserer denne bedømmelse på en grundig, fuldstændig og objektiv vurdering af beviserne på et retsmøde i overensstemmelse med en juridisk praksis, der bygger på logiske principper, videnskabelige konklusioner og praktiske erfaringer. I sin afgørelse skal retten gøre rede for, hvorfor et givet bevis tillægges større vægt end et andet, og hvorfor visse forhold anses for beviste, mens andre ikke gør det. Bevisets vægt er aldrig fastsat på forhånd med bindende virkning for retten.

2 Bevisoptagelse

2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?

Det fastsættes i civilretsplejeloven, at parterne er ansvarlige for bevisfremlæggelsen, men loven indeholder også bestemmelser om, at retten i visse tilfælde kan tilvejebringe beviser på eget initiativ (f.eks. hvor afgørelsen vedrører barnets tarv). Hvis retten konkluderer, at der ikke findes beviser for visse forhold, hvorpå en af parterne baserer sine påstande eller indsigelser, underrettes parterne herom, og der fastsættes om nødvendigt en frist for fremlæggelse af de nødvendige beviser.

2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?

Skriftlige og fysiske beviser forelægges for retten af sagens parter. Hvis en af parterne henviser til mundtlige udtalelser, indkalder retten de vidner, som parterne har udpeget, til et retsmøde for at høre deres vidneforklaring. Retten tilføjer beviset til sagens akter.

2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?

Retten accepterer kun beviser, der er lovlige, og som er relevante for sagen. Retten kan afvise beviser, der er indgivet senere end 14 dage før retsmødet, medmindre dommeren har fastsat en anden tidsfrist for fremlæggelse af beviser. Der kan forelægges beviser under selve behandlingen af sagen efter begrundet anmodning fra en af sagens parter eller en anden berørt part, hvis dette ikke forsinker sagsbehandlingen, eller retten har anerkendt, at der er gyldige grunde til, at det pågældende bevis ikke er blevet fremlagt rettidigt, eller hvis beviset vedrører forhold, man har fået kendskab til i forbindelse med behandlingen af sagen.

Vidneudsagn, der er baseret på oplysninger fra ukendte kilder eller fra andre personer, som ikke er blevet afhørt, kan ikke antages som bevis.

2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?

Parternes og berørte tredjeparters betragtninger med oplysninger om de forhold, hvorpå deres påstande eller indsigelser er baseret, betragtes som bevis, hvis disse udtalelser bekræftes ved andre beviser, der er blevet undersøgt og vurderet på et retsmøde,

vidneudsagn og sagkyndige udtalelser,

skriftlige beviser bestående af dokumenter eller andre tekster, der indeholder oplysninger om forhold, der er relevante for sagen, og som er registreret i form af bogstaver, tal eller andre skriftlige symboler eller med andre tekniske midler og alle tilsvarende optagelsesmedier (lyd- eller videobånd, disketter osv.),

- fysiske beviser,
- sagkyndige rapporter,

- sagkyndige udtalelser,
- rapporter udarbejdet af offentlige myndigheder.

2.5 Hvad er procedurerne for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedurerne for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?

Der er ingen væsentlig forskel, da vidneudsagn fra sagkyndige og andre vidner er beviser, og skriftlige udtalelser fra sagkyndige også er beviser. Vidner og sagkyndige skal give møde for retten, når de af retten indkaldes med henblik på afgivelse af vidneudsagn om forhold, som de har kendskab til (vidner), eller med henblik på afgivelse af en objektiv udtalelse i eget navn om de videnskabelige, tekniske, kunstneriske eller andre omstændigheder, som de har undersøgt.

2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?

Bevisets vægt er aldrig fastsat på forhånd med bindende virkning for retten, men retten skal i sin afgørelse redegøre for, hvorfor den har tillagt et givet bevis større vægt end et andet, og hvorfor visse forhold er anset for beviste, mens andre ikke er det.

2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?

Ja. Der er forhold, som i henhold til loven kun kan bevises ved bestemte bevismidler og således ikke kan bevises ved øvrige former for bevismidler.

Retten antager kun de bevismidler, som er i overensstemmelse med loven.

2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?

Et vidne, der er indkaldt af retten, kan ikke nægte at afgive vidneforklaring, medmindre andet er fastsat i loven.

2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?

Følgende personer kan nægte at afgive vidneforklaring:

- sagens parter slægtninge i lige linje og slægtninge i sidelinje i første og andet led, ægtefæller, slægtninge i første led ved ægteskab og parternes familiemedlemmer,
- parternes værge eller formynder og enhver anden person, for hvem parterne er værge eller formynder,
- personer, der deltager i en anden tvist med en af parterne.

2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?

Vidner over 14 år, som nægter at afgive forklaring af grunde, som af retten anses for ugyldige, eller som forsætligt afgiver falsk forklaring, er omfattet af straffelovens bestemmelser.

Hvis et vidne uden gyldig grund ikke giver møde i retten efter at være blevet indkaldt af en domstol eller en dommer, kan retten pålægge en bøde på op til 60 EUR eller lade vidnet tvangsframstille i retten.

2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?

Præster kan ikke pålægges at afgive vidneforklaring om forhold, som er blevet dem bekendt under skriftemål, og personer, som har tavshedspligt i kraft af deres stilling eller profession, kan ikke pålægges at afgive vidneudsagn om oplysninger, som er blevet dem betroet,

- mindreårige har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om forhold, der kan anvendes som bevismateriale mod deres forældre, bedsteforældre, brødre eller søstre,
- personer, der som følge af et fysisk eller psykisk handicap ikke er i stand til helt at forstå de omstændigheder, der er relevante for sagen, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring,
- børn under syv år har ikke pligt til at afgive vidneforklaring.

2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?

Personer, der indkaldes som vidne, skal give møde for retten og afgive et sandt vidneudsagn om de omstændigheder, som de har kendskab til. Vidner skal besvare de spørgsmål, der stilles af retten og af parterne i sagen. Retten kan foretage afhøringen af

vidnet på vidnets opholdssted, hvis vidnet ikke er i stand til at give møde i retten på grund af sygdom, alderdom eller handicap eller af andre gyldige grunde. Vidner kan ligeledes afhøres ved videokonference i retten, hvilket afhænger af vidnets opholdssted, eller på et sted, der er særlig indrettet til dette formål.

3 Vurdering af beviset

3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?

Sagens parter kan anfægte skriftlige bevismidlers pålidelighed.

Skriftlige bevismidler kan ikke anfægtes af den person, som selv har underskrevet dem. Den pågældende person skal anlægge en særskilt sag for at anfægte beviset, hvis personens underskrift er frembragt ved tvang, trusler eller bedrageri. En af sagens parter kan også indgive en begrundet stævning med påstand om, at et skriftligt bevis er forfalsket. Hvis retten konkluderer, at beviset er forfalsket, afvises bevismidlet, og anklagemyndigheden orienteres om, at forfalskningen har fundet sted. Retten kan bestille en sagkyndig rapport eller stille krav om andre beviser med henblik på at behandle en anmodning, hvori der nedlægges påstand om, at et skriftligt bevis er forfalsket. Hvis retten konstaterer, at en af parterne har indbragt tvisten vedrørende forfalskning af skriftlige beviser uden gyldig grund, kan den pålægge en bøde.

I henhold til civilretsplejeloven skal en person, der er indkaldt som vidne, give møde for retten og afgive en sand forklaring vedrørende eventuelle forhold, som vedkommende har kendskab til. Hvis en af sagens parter ønsker at bevise visse omstændigheder ved vidneforklaring, skal den pågældende part i sin anmodning til retten om afhøring af vidnet anføre, hvilke væsentlige aspekter af sagen, vidnet ville kunne bekræfte.

3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

Udtalelser afgivet af sagens parter og tredjeparter med oplysninger om de forhold, hvorpå deres påstande eller indsigelser er baseret, antages som bevis, hvis disse udtalelser underbygges af andre beviser, der er blevet undersøgt og vurderet på et retsmøde. Hvis en af parterne indrømmer en faktisk omstændighed, som modparten baserer sine påstande eller indsigelser på, kan retten anse denne omstændighed for at være bevist, hvis retten er overbevist om, at indrømmelsen ikke er opnået gennem svig, vold, trusler eller ved en fejl, og at den ikke har til formål at skjule sandheden.

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 07/02/2019